

Nestkastjes bouwen voor het schoolplein

Tal van vogels gaan jaarlijks op zoek naar nestgelegenheid. Sommige vogels maken een nest in een boom, in een dichte haag of tussen de begroeiing op de grond, al naargelang de soort.

Voor soorten die nestelen in holtes, de holenbroeders, is het vaak moeilijk een geschikte plek te vinden. Deze broedplaatsen zijn in de natuur niet altijd aanwezig.

Je kunt deze vogels helpen door het plaatsen van nestkasten in de tuin.

Bijna alle vogels stellen specifieke eisen aan hun nestkast. Al was het maar de maat van het vlieggat.

In de volgende fragmenten van Teleblik zie je de verschillende nestvormen voor een aantal bekende en minder bekende vogels.

Een veilig nest

<http://teleblik.nl/player/media/5198043/fragment?start=350&end=608>

Zwaluwen bouwen een nest:

<http://teleblik.nl/player/media/1103713/fragment?start=2&end=160>

Een bijzondere meeuw:

<http://teleblik.nl/player/media/1201876/fragment?start=2&end=168>

Koolmees bij de nestkast:

<http://teleblik.nl/player/media/5417451/fragment?start=73&end=113>

Het leven in de nestkast:

<http://teleblik.nl/player/media/3839339/fragment?start=337&end=447>

Slechtvalkenpaar bij nestkast:

<http://teleblik.nl/player/media/5417484/fragment?start=818&end=880>

Boomklever gebruikt een spechtenhol:

<http://teleblik.nl/player/media/5422028/fragment?start=20&end=82>

Scholeksters:

<http://teleblik.nl/player/media/5417437/fragment?start=6&end=122>

Ooievaars zoeken het hoger op:

<http://teleblik.nl/player/media/5426403/fragment?start=1038&end=1477>

De huismus:

<http://teleblik.nl/player/media/4433503/fragment?start=88&end=128>

De buidelmees in de wilgen:

<http://teleblik.nl/player/media/5410865/fragment?start=76&end=113>

De kerkuil broedt in een nestkast:

<http://teleblik.nl/player/media/5412495/fragment?start=74&end=243>

Lessuggestie:

Kies met de leerlingen een paar vogels die in de buurt van school voorkomen en laat de kinderen voor deze vogels een nestkast maken.

Welke vogels kun u in uw buurt aantreffen?

- **Bosrijke omgeving**
In een bosrijke omgeving komen van nature veel vogels voor. U kunt dan ook verschillende nestkasten ophangen: kasten geschikt voor mezen, winterkoninkjes, boomkruiper, de bonte vliegenvanger, de grote bonte specht en de bosuil.
- **Agrarische omgeving**
Een agrarisch landschap is open en trekt weer andere vogels. U kunt hier bijvoorbeeld nesten ophangen voor zwaluwen, spreeuwen en mussen. Ook een kast voor de kerkuil en de torenvalk kan hier bewoners trekken.
- **Stedelijke omgeving**
Ook in steden en in nieuwbouwwijken komen veel soorten vogels voor. Hier kunt u een nestkast voor mezen of mussen ophangen. Verder kunt u hier gierzwaluwen aantreffen.
- **Bijna overal succesvol: de mezenkast**
Koolmezen en pimpelmezen komen veel voor in Nederland. Met een mezenkast heeft u dan ook bijna overal succes. Het gebeurt ook wel dat zo'n kast 'gekraakt' wordt door een boomklever of een bonte vliegenvanger.
- **Vogels zonder nestkast**
Een aantal vogels zult u eigenlijk nooit in een nestkast zien. Bijvoorbeeld de merel, de vink, de roodborst, de heggenmus en de zanglijster. Zij bouwen liever zelf een nest op een beschutte plek.

Houd rekening met de volgende 'eisen' waaraan een nestkast moet voldoen:

- Natuurlijke materialen, zoals hout, steen of riet
- Natuurlijke kleuren. Omdat felle kleuren roofdieren aantrekken, kiezen vogels liever voor natuurlijke kleuren.
- Hout moet minstens anderhalve centimeter dik zijn.
- Het dak moet in elk geval waterdicht zijn.
- De constructie van het nestkast moet stevig zijn.
- De ophanghaak moet betrouwbaar zijn.
- Het nestkast moet open kunnen. Zo kunt u het schoonmaken. Dit doet u door in de herfst de kast leeg te halen en hem schoon te boenen met heet water.

Bepaal met de leerlingen waar deze nestkastjes het best kunnen worden opgehangen. Als de kastjes in het zicht van de klas worden geplaatst, kan een dagboek worden bijgehouden als de vogels eenmaal een nestkast gevonden hebben.

Houd hierbij rekening met de volgende punten:

- Op een rustige plek, zodat de vogels zich veilig voelen en naar binnen durven. Dus niet direct naast het terras, als u daar in het voorjaar zelf vaak zit.
- Niet in de volle zon, dus liever niet op het zuiden.
- Beschut tegen de wind. De invliegopening kan het beste op het noordoosten zijn gericht, want de wind komt in Nederland vaak uit het zuidwesten.
- Een vrije en veilige aanvliegroute is belangrijk. Geen takken direct voor de opening.
- Uit de buurt van katten. Gaas om de boom kan katten uit de buurt houden.
- Vogels van dezelfde soort wonen het liefst tenminste tien meter van elkaar. Voor vogels van verschillende soorten, zoals koolmees en pimpelmees, kunnen de kasten een meter of drie uit elkaar hangen.
- Koloniebroeders wonen wel weer graag in groepen: de nesten voor mussen en zwaluwen kunnen daarom wel naast elkaar hangen.
- Hang het nestkast stevig op, zodat het niet kan gaan slingeren of vallen.

Informatie over de ideale ophanghoogte vind je hier:

<http://www.vogelbescherming.nl/index.cfm?act=files.download&ui=81EB312E-B425-A7FC-8502C3F04031FFE8>

Voor het maken van nestkasten zijn handleidingen te vinden op Internet:

Duidelijke beschrijving die voor/door een leerling gebruikt kan worden:

Pimpelmees, kuifmees, zwarte mees, koolmees, mus:

<http://www.knutselidee.nl/ideeen/nestkastje.htm>

De volgende links leiden naar PDF-bestanden met een duidelijke en eenvoudige bouwbeschrijving, maar het zijn geen stappenplannen voor leerlingen:

Mussenkast:

<http://www.landschapwerkgroepabcoude.nl/files/PDF/Nestkasten/mussenkast.pdf>

Mezenkast:

<http://www.landschapwerkgroepabcoude.nl/files/PDF/Nestkasten/mezenkast.pdf>

Gierzwaluw:

<http://www.landschapwerkgroepabcoude.nl/files/PDF/Nestkasten/gierzwaluwkast.pdf>

Steenuilenkast:

<http://www.landschapwerkgroepabcoude.nl/files/PDF/Nestkasten/steenuilkast.pdf>

Mus, Gekraagde Roodstaart, Vliegenvanger

<http://www.landschapwerkgroepabcoude.nl/files/PDF/Nestkasten/henzekast.pdf>

De boomkruiper (vrij technische beschrijving):

<http://eigenwijzetuin.be/nestkasten-ed/nestkast-voor-boomkruiper/>

Ook op **Teleblik** staan enkele fragmenten waarin een nestkast gebouwd wordt:

Hoe maak je een kast voor de grauwe vliegenvanger:

<http://teleblik.nl/player/media/3839339/fragment?start=1046&end=1092>

Zelf een zwaluwnest maken:

<http://teleblik.nl/player/media/3839339/fragment?start=870&end=967>

Nestkast voor de boomkruiper

<http://teleblik.nl/player/media/3839339/fragment?start=224&end=445>

Leerlingen in groep 7 en 8 kunnen doorgaans zelf het hout op maat kunnen zagen. U kunt hen (of lagere groepen) een handje helpen door alvast planken van een 'handige breedte' te kopen. Bij veel bouwmarkten verkoopt men geschaafde tuinplanken. Die zijn ca. 16 mm dik en 142 mm breed. De meeste maten bij de bouwtekeningen zijn richtmaten. Met een plank van 142 mm breed kunt u dus goed aan de slag. De leerling (of uzelf) hoeft dan alleen nog maar de plankjes op de juiste lengte te (laten) zagen. Daarna is het monteren van een nestkastje niet zoveel werk meer.

25 cm	20 cm	achterkant	voorkant	dak	
zijkant	zijkant		●		bodem
20 cm	25 cm	30 cm	20 cm	20 cm	

U kunt het kastje met spijkers of met schroeven in elkaar laten zetten en eventueel nog laten schilderen. Bij de eerder genoemde tuinplanken is dat echter niet nodig. Deze zijn meestal geïmpregneerd.

Laat de leerlingen bij voorkeur in tweetallen aan een nestkast werken. De één kan dan de plankjes vasthouden, terwijl de ander de spijkers of schroeven erin doet of het vlieggat boort..

Benodigd gereedschap: zaag, hamer en spijkers, boormachine, gatenzaag om het vlieggat te boren, schuurpapier

Tip:

Volg met de leerlingen via www.beleefdelentejunior.nl de verrichtingen van diverse vogels op hun nesten.

Via webcams worden boerenwaluw, gierwaluw, grauwe kiekendief, ijsvogel, koolmees, lepelaar, oehoe, ooievaar, slechtvalk en de steenuil gevolgd. En heb je iets gemist? Bekijk dan de opgenomen clips.

